Organi Komiteti Markaziji partijaji komunistiji (ʙ) Ūzʙekiston
Орган Центрального комитета коммунистической партии (б) Узбекистана
На местно-еврейском языке

Proletarhoji hamaji mamlakatho, jak şavetoni!

BAJROQI MIHNAT

JANVAR
29
ŞABOT
soli 1938
№ 24 (2051)

BEPARTIJNIHORO BA KORI RAHBARI DALERONATAR AZ PAST BA BOLO BUROVARDA ŞAVAD

Faqat dar mudati soli oxirin dar rajonho, oʙlastho, dar narkomathoji sojuzi va respuʙlikoni az 100 hazor zijod odam ʙa kori rahʙari az past ʙa ʙolo ʙurovarda şud. **Az sad hazor zijod!** Halakaj jak xudi hamin tsifra ifodaji sarʙardoriji ʙuzurgi mamlakati mo, zafari ʙuzurgi stalini meʙoşad.

Peşqadamhoji partijnij va ʙepartijniro az ʙajni xalq ʙa kori rahʙari ʙefasq az past ʙa ʙolo ʙurovardan, jake az printsiphoji asosiji sijosati lenini-staliniji partija meʙoşad. Lenin dar janvari soli 1918 navista ʙud, ki talanthoji taşkilotci dar xalq caşmaji tamomnaşavanda meʙoşad. Zafarhoji sotsializm dar mudati ʙist soli guzaştaji istuqomati hukumati soveti ham dar ʙajni raʙociho, ham dar ʙajni dehqonho va ham dar ʙajni inteligentsijaji soveti caşmahoji navi quvataş ʙuzurgi tamomnaşavandaji talanthoro rūjikor kardand.

Zararʙijondahoji trotskistiju-ʙuxarini ʙa kori az past ʙa ʙolo ʙurovardani kadrhoji nav didaju-donista manəijat merasondand. Onho talanthoji dar xalqi mo ʙefasq tavalud megaştagiro ʙūqmiş mekardand, onho agenturaji zararʙijoranda—çosusiji xudro şinonda, ʙa on nomi qalʙakiji rahʙarhoji ʙadalnaşavanda, «patentdor» memondand. Partija dar tahti rahʙariji Komiteti Markaziji Stalini dar xususi az aparati mo reşakan kardani şajkahoji duşmani kori nihojat ʙuzurg guzarond, va in ʙaroji az past ʙa ʙolo ʙurovardani dahho hazor odami nav—odamhoji ʙo talant va dilsof ʙa kori Lenin—Stalin, ʙa kori xalq to ʙa oxir çonsipor ʙudagi, rahro toza kard.

Az past ʙa ʙoloʙurori xarakateri əomavi giriftagijast, qariʙ dar haməço voqiəaji əomavi şuda istodast. Amo agar vazifaji komunisthoji əodi va «mijonaro» ʙa kori rahʙari dalerona az past ʙa ʙolo ʙurovardan dar ʙeştarini taşkilothoji partijagi fahmida girifta şuda, ʙa içro rasonda şuda istoda ʙoşad, lekin korkunhoji ʙepartijniro dar çojho xelo tarsida, ʙoʙovarona, tamoman nokifoja az past ʙa ʙolo ʙurovarda istodin. Lekin imkonijathoji inxel az past ʙa ʙoloʙurori ʙuzurgand. Inro kampanijaji guzaştaji sajlovhoji Soveti Əoliji SSSR naqztar nişon dod. Dar sajlovho ʙloki staliniji komunistho va ʙepartijniho zafari aəlo joft. Dar tajor kardani in zafar dar guzarondani kampanijaji sajlovkuni agitatorho, taşkilotciho, propagandisthoji ʙepartijniji dar tahti rahʙariji taşkilothoji partijagi əamal kardagi, roli kalonro ʙozi kardagijand. Dar kampanijaji sajlovkuni dahho va sadho hazor taşkilotciji ʙepartijniji ʙo talant muəajan karda şud. Va hozir vazifaji hamaji taşkilothoji partijagi onhoro ʙa kori soveti, xoçagi, çaməijati dalerona az past ʙa ʙolo ʙurovardan meʙoşad!

Misoli aəloji inxel az past ʙa ʙolo ʙurovardani ʙepartijniho, rafiqho Lisenko va Aslanūvaro ʙa vazifaji nojiʙhoji rajisahoji palatahoji Soveti Əoliji SSSR sajlov kardan meʙoşad. Trofim Lisenko, əolimi xudrasi ʙepartijnij, pisari mūətaʙari xalq, ʙa posti Nojiʙi Rajisi Soveti Sojuz az past ʙa ʙolo ʙurovarda, sajlov karda şud. Cimnaz Aslanūva, muəalimaji ʙepartijnij, duxtari mūətaʙari xalq, ʙa posti Nojiʙi Rajisi Soveti Milatho az past ʙa ʙolo ʙurovarda, sajlov karda şud. Namunahoji aəloji dalerona az past ʙa ʙolo ʙurovardaji ʙepartijniho!

Kampanijaji sajlovkuni kori dar çojho, az hama ʙisjortar dar taşkilothoji rajoni, az past ʙa ʙolo ʙurovardani ʙepartijnihoro jakcand ʙa harakat darovard, masalan, dar rajoni Liskūv, oʙlasti Gorkij, kolxozciji ʙepartijnij, Kuzminro ʙa vazifaji mudiri şūəʙaji rajzem az past ʙa ʙolo ʙurovardagijand. Dar rajoni Semjonūv, xudi hamun oʙlast, muəalimi ʙepartijnij Risinro ʙa vazifaji mudiri şūəʙaji maəorifi xalqiji rajoni az past ʙa ʙolo ʙurovardagijand. Dar gorsoveti Kramator hozir mudiri ʙjuroji şikojatho rafiqa Şaraʙan, korkunzani xona, rajisi ʙoʙiqi komisijaji ucastokiji sajlovkuni meʙoşad. Dar rajoni Xoper kolxozcizani əodiji ʙepartijnij Balalajevaro ʙa vazifaji mudiri şūəʙaji taəminoti sotsiali az past ʙa ʙolo ʙurovardagijand.

Taşkilothoji şahri va rajoniji Moskva va Leningrad dar in xusus jak cand qadam mondagijand. Dar Moskva cand nafar rafiqhoji ʙepartijnij ʙa vazifaji nacalnikhoji ʙinokoriho, inzeneri ʙepartijnij Şestakūv ʙa vazifaji direktori tresti «Mosvodstroj» az past ʙa ʙolo ʙurovarda şudagi meʙoşad. Dar Leningrad spetsialisti ʙepartijnij az zavodi «Krasnij ximik» rafiq Stepanūv ʙa vazifaji nojiʙi rajisi rajsoveti Kirūv az past ʙa ʙolo ʙurovarda şudagijast. Katişevaji ʙepartijnij, mudiri şūəʙaji şahriji taəminoti sotsialiji, Leningrad meʙoşad.

Ba kori az past ʙa ʙolo ʙurovardani ʙepartijniho harakat doda şudagijast, amo faroxiji in az past ʙa ʙoloʙurori holo ʙa nazar ʙa talaʙhoji partija va imkonijathoji realiji taşkilothoji mahali nihojat xurdast. Ba kori az past ʙa ʙolo ʙurovardani ham **komunistho** va ham **ʙepartijniho** ci moneəi merasonad? Baroji az past ʙa ʙolo ʙurovardani çavonho ʙa in nasdahoji navrasi zeʙoji patriothoji otaşini soveti, entuziasthoji mihnati sotsialisti, komsomoletshoji raʙociji staxanūvci, inzenerho, agronomho, muəalimhoji ʙo talant ci az hama zijodtar lat medihad? Peş az hama nazdikʙiniji sijosiji rahʙarhoji jak qator oʙlastho va rajonho, odamhoji dar davru peşi onho taraqi karda istodagi, va taraqi kardagiro nodida memondan lat medihad. Ba davraji rahʙarhoji «patentdorşudaji» idorahoji rajoni va oʙlasti «cun jakxel maraz şavq doştani» hanuz ʙisjor vomexūrdagi lat medihad, agar cande maəlumast, ki jak qismi in «patentdorşudaho» pūsidagi va ʙaəzan odamhoji ʙa xalq duşman ʙuromadagijand. Ba quvati xalqi ʙovar nadoştani digar rahʙarho lat medihad.

Ba kori az past ʙa ʙolo ʙurovardani **ʙepartijniho**, ilova ʙa in elementhoji katagikuniji komunistiji hanuz ham ʙarhajot ʙudagi, ki onro ʙefasq Lenin nafrat mekard va Stalin nafrat mekunad, lat medihand. Komunisthoji az ʙepartijnihoro ʙa kori gosudarstvogi mondan metarsidagi, agarçande ʙaroji inxel tarsi qatəijan jagon asos naʙoşad, kam joft nameşavand. Zafari sotsializm, ki dar tahti rahʙariji partijaji Lenin—Stalin ʙa dast daromadagijast, zic pajvandşavi, jagonagiji morali—sijosiji xalqi sovetiro ʙunjod kardagijast. Du quvati əazim—xalq va komunizm—dar mamlakati mo ʙa ham nazdik şuda, ʙa jak quvati ʙutun pajvasta şudagijast. Sijosati stalini sijosati tamomi xalqi sovetijast, va hama pisarho va duxtarhoji dilsofi xalq faqat hamin sijosati staliniro dar tahti rahʙariji partijaji ʙolşevikho ʙa vuçud meʙijorand!

Bepartijnihoro misli clenhoji partija ʙa kori rahʙari az past ʙa ʙolo ʙurovardan ʙojad ʙa tariqi qatəi va dalerona ʙoşad. Zarurijati korkuni əodiro az cand zinapoja jakʙora az past ʙa ʙolo ʙurovarda, ʙa vazifaji kalon mondan faqat ʙjurokratro muthajir karda metavonad. Ba tariqi avtomati ʙaroji hama ʙaroʙar az jak zinapoja, faqat ʙa jak zinapojaji digar ʙurovardani odamhoro faqat ʙjurokrat talaʙ karda metavonad. Imkonijathoji potentsialiji odamhoji az past ʙa ʙolo ʙurovarda meşudagiro dida tavonista va dar ravişi xudi kor ʙa tez taraqi kardani onho jordam rasondan lozimast. Ba kadrhoji navi ʙa kori rahʙari ʙalakaj az past ʙa ʙolo ʙurovarda şudagi, jordam rasondan va muqoʙilijati ʙa onho meşudagiro şikastan lozimast. Inxel muqoʙilijat ʙoşad hast, cunki zararʙijorandahoji trotskisti-ʙuxarini, ki az omadani odamhoji tozaji ʙa Komiteti Markaziji Stalini va ʙa hukumati soveti çonsupor az otaş ham ʙadtar metarsand, hanuz az taşkilothoji mo to ʙa oxir reşakan şudagi nestand.

Sarʙardoriji içodi, damidani energija, xuşhajoti zindadili ʙa xalqi xud ʙovari doştan xelo ʙuzurgast. Dar peş ʙaroji ʙoz insuna muştahkam kardani qoʙilijati mudofiəakuniji mamlakat zijod şudani xuşholi va madanijati əomaji xalqho kor dar çūşast. Baroji in kori ʙarçūş dar rajonho, dar oʙlastho, dar respuʙlikaho, dar narkomatho va dar taşkilothoji əomavi to rafta ʙisjor kadrhoji navi taşkilotci lozimast. Dar rajoni xud, dar oʙlast, dar respuʙlika az ʙajni raʙociho, dehqonho, inteligentsijaji ham partijnij va ham ʙepartijnij in kadrhoji navro jofta, az past ʙa ʙolo ʙurovarda, dar ruhi Lenin—Stalin tarʙija dodan, voçiʙijati muqadasi har taşkiloti partijagi, har ʙolşeviki rahʙar meʙoşad.

Sarmaqolaji «PRAVDA».
27-umi janvar.

750-solagiji poemaji genialiji Şota Rustaveli

TANTANAJI JUBILEJ DAR ŪZBEKISTON

Bo maqsadi 750-solagiji juʙileji poemaji şoəiri ʙuzurgi gruzin—**Şota Rustaveliro** muvafaqijatnok guzarondan, dar Ūzʙekiston az 26-um. janvar sar karda, du dahrūzaji korkarda ʙuroriji asarho va zindagoniji Şota Rustaveliro guzaronda şuda istodast. Dar in maqsad komisijaji hukumati taşkil doda şudagijast.

Ba munoʙisati juʙileji poemaji şoəiri ʙuzurg dar pojtaxti Ūzʙekiston — Toşkand şaʙi tantanagi guzaronda meşavad. Ƣajr az in, dar şahrhoji Samarqand, Buxoro, Qūqond, Farqona va Andiçon ham şaʙhoji maxsus guzaronda meşavand.

Dar Toşkand dar muzejhoji sanəat va revoljutsija, kluʙi zanhoji rajoni Oktjaʙr, havliji Armijaji Surx, teatri nomi «Hamza», dvoretsi pionerho va Biʙliotekaji xalqi dar ʙoʙati içodijot va zindagoniji Şota Rustaveli vistavkaho taşkil doda şuda istodin.

Dar vaqti guzarondani du dahrūza az respuʙlikaji ʙarodariji Gruzijaji soveti navisandahoji soveti va profesor Cicinadze, ki ū tahqiqkunandaji maşhuri içodijoti Rustaveli hisoʙ mejoʙad, ʙa mehmoni meʙijojand.

Bo quvati jakçojaji navisandahoji sovetiji Ūzʙekiston va komiteti fanho ʙo rahʙariji rajisi komiteti fanhoji Ūzʙekiston rafiq Qori Nijozūv dar xususi içodijoti Şota Rustaveli 10 rūz lektsijahoji əilmi guzaronda meşavad. Profesor Cicinadze dar xususi içodijati Şota Rustaveli ʙa tariqi vaseə lektsija xonda medihad.

29-umi janvar dar teatri nomi Sverdlūv şaʙi komsomolhoji şahr guzaronda meşavad, ki dar on çavonho içodijoti Şota Rustaveliro kor karda meʙurojand.

5-umi fevral dar teatri nomi Sverdlūv şaʙi tantanagiji hukumati guzaronda meşavad. Dar onço rajisi Sovnarkomi Ūzʙekiston rafiq Segizʙojūv doklad mekunad.

Ƣajr az in, dar kluʙhoji zavodhoji Selmaş, nomi Kaganovic, komʙinathoji ʙofandagi, poligrafi, instituthoji marksizm—leninizm, huquqşinosi, industriali, ʙofandagi, inzenerhoji rohi ohan, instituti toçikho, faʙrikaji «Krasnaja zarja» va d.d. ʙa munoʙisati 750-solagiji juʙileji poemaji şoəiri ʙuzurg Şota Rustaveli şaʙhoji içodijoti ūro kor karda meʙuromadagi guzaronda meşavad. Inxel şaʙho dar 40 çoj meguzarand.

Dar tamomi şaʙho quvathoji navisandahoji sovetiji Ūzʙekiston, artisthoji teatrhoji nomi Sverdlūv, «Hamza», Maksim Gorgij va Filarmonija manfiəat ʙurda meşavand. Şoəirho navisandaho asarhoji Şota Rustaveli va şeərhoji dar xususi şoəiri ʙuzurg Rustaveli navistageşonro xonda medihand. Artistho nomerhoji az asarhoji Şota Rustaveli tajor kardagiji xudro içro mekunand.

Du dahrūza dar tahti lozungi içodijoti şoəiri ʙuzurg Şota Rustaveliro dastrasi əomaji vaseəi xalq kardan va onhoro azxud kardan guzaronda meşavad.

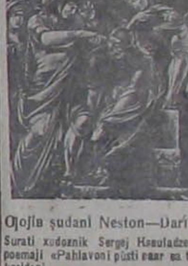

Ƣojiʙ şudani Neston—Dariçon

Surati xudoznik Sergej Koʙuladze ʙa poemaji «Pahlavoni pūsti ʙaʙr ʙa tan» kaşidagi.

Tajori ʙa kiştu-kori ʙahori

Ba kiştu-kori ʙahori ʙolşevikona peşvoz ʙuromada şavad

ŞAHRISABZ. Dar soveşcaniji kolxozcihoji staxanūvci, soli 1938-umro soli staxanūvi eəlon karda şudagi meʙoşad. Jakcand staxanūvcihoji sadtsentnerci voçiʙijathoji kalonro qaʙul karda, dar kolxozhoji xud omada, dar asosi nişondod va maslihathoji ustodhoji ʙehtarini paxtakori ʙa ʙahor tajori didanro taşkil doda istodin.

Amo jak qismi kolxozcihoji rajon ʙo içro şudani plani paxtasuporiji soli guzaşta xotirçamə şuda ʙa ʙahor tajori nadida istodin. To ʙa alvaqt jak cand kolxozho qūzapojahoro naʙardoştagi meʙoşand.

Selsoveti Navqot 4 kolxozro dar ʙari xud megirad. Kolxozcihoji in selsovet ʙa ʙahor tajori nadida istodin. Kolxozho ʙa korhoji zamistoni, çūjtozakuni, cigittozakuni, ʙa majdonho udoʙreniʙurori va digaraş ʙo faroqmasalagi nazar karda istodin.

Rajisi kolxozi «Quruliş»—Begin Tūrajūv «plani solonaro içro kardam, koram tamom şud»—gufta tamomi kori ʙa ʙahor tajori didanro əoqiʙ partofta istodast. 20 gektar zaminro az qūzapoja toza karda naşudast. Jagon gektar zaminro ronda naşudast. Baroji udoʙrenihoji mineraliro az sklad ovardan, dar inço heç kas qamxūri namekunad.

Dar kolxozhoji nomi Stalin «Inqiloʙ» va «25-solagiji Pravda» ahvol haminxelast. 50 gektar zamini kolxozi nomi Stalinro az qūzapoja toza karda naşudast. Maşinaju asʙoʙhoji xoçagiji qişloqiro to ʙa alvaqt remont nakardin.

Lekin ʙa rajisi kolxoz (Karim Safarūv), ʙa soveti hosilot (Şukur Tūrajūv) ʙaroji in kamʙudihoro ʙartaraf karda, ʙa kiştu-kori ʙahori tajori didan, corahoji əamali nadidin.

To sar şudani kiştu-kori ʙahori kamʙudihoro ʙartaraf karda ʙa korami ʙahori ʙolşevikona peşvoz ʙuromadan darkorast.

In kor avalin rahʙariji durusti taşkilothoji rajoni va rahʙarhoji kolxozro talaʙ mekunad. Mihnati kolxozcihoro durust taşkil doda, ʙa onho rahʙariji ʙolşeviki kardani taşkilothoji partijagiju sovetiji rajoni lozimast.

Ş. Dovidūv, I. Tūxtamişūv.

BRIGADAJI 3-UM BRIGADAJI 1-UMRO BA CORJAKGIRI ÇEQ ZAD

KARMINA. Kolxozciho va kolxozcizanhoji ʙrigadaji 3-umi kolxozi «Mevaji Oktjaʙr» muroçiəatnomaji soveşcaniji respuʙlikoniji kolxozcihoji staxanūvci va çeqzaniji zvenoji Madrahim Boʙorahimūvro kor karda ʙuromada, jakcand voçiʙijathoji konkreti qaʙul kardand. Brigadaji mazkur, ʙaroji az har gektar 60 tsentneri paxta supurdan, ʙrigadaji jakum (ʙrigadiraş Munorūv)-ro ʙa corjakgiriji sotsialisti çeq zadagi meʙoşad. Baroji in, kolxozcihoji ʙrigadaji 3-um staxanūvvor kor karda istodin. 14 gektar zamini ʙrigada 2 marotiʙa xuşsifat ronda şuda, ʙa udoʙrenihoji mineraliju mahali taəmin karda şudagi meʙoşad. Ba 4 gektar zamin jaxoʙ doda şudagijast.

D. Jusupūv.

Voçiʙijatro içro mekunem

BUXORO. Sijūti kolxozcihoji staxanūvciji rajoni Sverdlūv, ki dar on ustodhoji ʙehtari hosiloti ʙalandi paxta qism girifta ʙudand, şuda guzaşt. Dar in sijūt, qarori Sovnarkomi Sojuzi SSR va TsK VKP(ʙ), dar xususi ʙegoviji kolxozcihoji Ūzʙekistonro ʙest kardan va kolxozcihoro az zamini nardiʙavligi taəmin kardan ʙuromadagiro kor karda ʙuromada şud. Ƣajr az in, dar sijūt, muroçiəatnomaji soveşcaniji kolxozcihoji staxanūvciji Ūzʙekiston va çeqzaniji zvenoji Madrahim Boʙorahimūvro kor karda ʙuromada şud.

Az zvenoji 100 tsentneri, deputati Soveti Əoliji SSSR Alanazar Xudojūv, kolxozciho ʙa suxan ʙuromada, ʙaroji az har gektar 130 tsentneri paxta supurdan vaəda dodand. Zvenoji Alanazar, soli guzaşta, az har gektar 120 tsentner paxta supurdagijast.

Sijūti şuda guzaştagi qaror kard, ki plani paxtaro imsol ʙarzijod içro karda, az har gektar 30 tsentneri paxta doda şavad.

M. va G. Muloqandūvho.

Dar ʙoʙati direktori korxonaji mūzaʙuroriji zakazi jakaqaʙulkuniji şahri Toşkand—rafiq Şeptuxin

Qarori TsK KP(ʙ)Ūz az 27-umi janvari soli 1938

1. Dar vaqti ʙarizaji ʙa on çavqijati raʙociho, dast mondagiji dar ʙoʙati nodurust az kor çavoʙ doda şudani raʙocij rafiq **Karasikro** sançida ʙuromadan rūjikor karda şud, ki rafiq **Şeptuxin** staxanūvciji ʙehtarini tsexi ʙuriş mekardagiji ʙaroji kori naqzaş candin karat mukofot giriftagi,—rafiq Karasikro qatəijan ʙeasos az kor çavoʙ doda, ūro dar ʙoʙati dar ʙajni raʙociho gaphoji kontrrevoljutsioni zadan va vajronkori guzarondan ʙūhton gunahkor kardast.

2. Ba qarori TsK Sojuzi raʙocihoji sanoəati carmʙurori dar ʙoʙati rafiq Karasikro ʙoz ʙa kor mondan ʙurovardagi, nigoh nakarda, rafiq Şeptuxin az ʙa kor mondan rū gardonda va cor mah ʙoz ūro ʙa kor rah nadodast.

TsK KP(ʙ)Ūz **qaror mekunad:**

1. Baroji staxanūvci rafiq Karasikro nodurust az kor ʙurovardan va ūro dar gaphoji kontrrevoljutsioni va vajronkori ʙeasos, ʙūhton gunahkor kardan,—direktori korxonaji mūzaʙuroriji zakazi jakaqaʙulkuni rafiq Şeptuxinro az kor girifta şavad. Kori partijagiji ūro ʙaroji sançida ʙuromadan ʙa taşkiloti istidojiji partijagi supurda şavad.

2. Maəlumoti narkomi sanoəati saʙuk rafiq Negmatūv dar ʙoʙati ʙa kor ʙoz monda şudani rafiq Karasikro ʙa əinovat girifta şavad.

TsK KP(ʙ) Ūzʙekiston.

Harakathoji harʙi dar Xitoj

DAR XITOJI ŞIMOLI

XANKOU, 26 (TASS). Dar mudati du rūzi oxirin dar fronti sektori rohi ohani Tjantszin—Pukou taqjirihoji kalone rūj nadodast. Dar ucastoki şimoliji rohi ohan zajli aval askarhoji japonro rohi karda şuda istodast. Ba raxşi front ʙa vilojati Şandun omadani askarhoji japon sust guzaşta istodast, cunki kūpruki rohi ohani dar ʙoloji rūdxonaji Xuanxe ʙudagi vzriv karda şudagijast va rahhoro askarhoji xitoj xaroʙ kardagijand.

Jakcand rūz peş askarhoji japon az sari nav ʙa şahri Tszinin (dar qismi çanuʙiju-qarʙiji vilojati Şandun) ʙuromada ʙudand, lekin şahrro askarhoji xitoj az se taraf davragir kardagijand. Zaftuzanamho dar daroziji rohi ohan dar nispi rohi ʙajni Tszousjan va Ljansjadan (çanuʙtari Janecou dar vilojati Şandun) guzaşta istodin. Otrjadhoji kaloni partizani ʙa Tjujfu (samti şimolu-şarqtar. Tzinin) huçum kardin.

23-umi janvar partizanhoji xitoj şahri Antju (az çanuʙtari Vesjan 50 kilometr əoqiʙtar, dar qismi şarqiji vilojati Şandun ʙudagi)ro ʙand kardin.

Dar ʙoʙati ahvoli zonaji rohi ohani Tzinan—Tsindao maəlumot nest. Lekin maəlumast, ki Czucen) qarʙtari Tsindao) dar dasti askarhoji xitoj meʙoşad.

Dar Vesjan ʙeştar az hazor soldati japonro çamə karda şudast.

DAR XITOJI MARKAZI

XANKOU, 25 (TASS). Dar sektori ucastoki çanuʙiji rohi ohani Tjantszin—Pukou xitojho stantsijaji Linxajguan (şimoltari Fin—Jan, dar vilojati Unxuej ʙudagi)ro zajli aval mudofiəa karda istodin. 24-umi janvar aeroplanhoji japoni Fin—Jan va Xuajjuan (qarʙtari—Fin—Jan)-ro ʙa taki ʙomʙa giriftin. Dar natiçaji ʙomʙapartoviji aviatsija dar rohi ohani Lunxaj ʙajni şahrhoji Sujezou va Kajfin raftu omad xoʙ raftast.

Dar xudi hamin front, çanuʙtari rūdxonaji Jantzi şaʙi 24-umi janvar askarhoji xitoj ʙa sertu ʙeşi şahri Uxu 5 karat huçum kardin va soni ʙo partizanho jakçoja az cand taraf ʙa Uxu huçumro sar kardin. Dar nazdi şahri Pişan zaftuzanami artilerijagi cor soəati ozod kaşol joftast. Dar ʙoloji ʙalandihoji dar rajoni Uxu ʙudagi zaftuzanamhoji nihojat zūr davom karda istodin.

Dar mudati jak rūz askarhoji xitoj cand karat huçum karda va ʙo najzazaniho japonhoro az ʙoloji ʙalandiho zada peş kardin. Askarhoji japon, ki ʙa jordami onho ʙo sostavi polk quvathoji nav omadin, ʙalandihoji dar ʙolo zikr karda şudagiro ʙoz ʙand kardin. Huçumi japonhoro otaşi haşt kanonjerkaji dar rūdxonaji Jantzi dar nazdi şahri Uxu istodagi dastgiri kardast.

Dar in rajon aviatsijaji xitoji faəolijati kalonro nişon doda istodast. 23-umi janvar eskadriljaji aeroplanhoji xitoji aerodromi şahri Uxuro ʙa taki ʙomʙa giriftast, ki dar onho pozari kalon rūj dodast. 8 aeroplani japoni vajron şudast. Dar xudi hamun rūz pozitsijahoji japonho dar şarqtari Uxu, Lutszjan va Suancen doştagiro aviatsijaji xitoji xelo zūr ʙa taki ʙomʙa giriftast. 24-umi janvar 9 aeroplani xitoji dar vaqti ʙa Sjuancen huçum kardan, ʙa askarhoji az rūdxonaji Tajpin guzaşta istodagiji japon huçum karda, ʙeştar az 10 qajiqi soldathoji japon ovarda istodagiro qarq kardast.

◆

XANKOU, 26 (TASS). Şahri Xesjani az şimoltari Uxu 40 kilometr əoqiʙtar ʙudagiro, askarhoji xitoj ʙand kardin, ʙaəd az jakcand karat huçumhoji nihojat zūr kardan, askarhoji japon rū ʙa çanuʙi rūdxonaji Utszijan əoqiʙ raftin. Peş az raftan onho jakcand çoji şahrro sūzondin.

DAR FRONTHOJI ISPANIJA

(Muvofiqi maəlumothoji TASS az Pariz dodagi)

FRONTI ŞARQI (ARAGON)

Cixele ki agentstvoji Gavas maəlumot medihad, ʙaəd az du rūzi nisʙatan dar ucastoki Teruel fronti şarqi orom ʙudan, askarhoji respuʙlikoni initsiativaji harakathoji harʙiro az sari nav dar dasti xud giriftin. Dar kanori capi rūdxonaji Alfamʙra ʙa peş omadani əosihoro nigoh doşta, askarhoji respuʙlikoni 25-umi janvar pagohiji azon qati ʙa əosihoji dar sektori Singra, az Teruel dar samti şimol 30 kilometr əoqiʙtar, dar nazdi rohi ohani Teruelro ʙo Kalatajud voʙasta mekardagi mavçud ʙudagi huçum kardin.

Bo aviatsija va tankhoji ʙerşumor dastgiri karda şuda, ʙaəd az tajorigariji zūri artilerijagi, askarhoji respuʙlikoni ʙa jak ʙalandiji ʙa holati əosiho mustahkam karda şudagi huçum kardin va ʙaəd az zaftuzanami kaltaji, amo xelo zūr ʙudagi, onro ʙand kardin. Baroʙari hamin askarhoji respuʙlikoniji dar ucastokhoji digari sektori Singra harakathoji harʙi karda istodagi, ʙa havlihoji jakumi qişloqi Ojja rasida, to Singra ʙa peş omadin.

26-umi janvar askarhoji respuʙlikoni dar sektori Singra faəolona harakat kardanro davom dodin. Artilerijaji respuʙlikoni pozitsijahoji əosiho dar nazdi Piko del Soro va Monte Pelado doştagiro ʙa taki ūq giriftast. Artilerijaji respuʙlikaciho hamcunin tūdaji əosihoro dar rajoni Kampiljo az Teruel dar samti qarʙ tit kardast.

HARAKATI AVIATSIJA

Baroji dar sektori Singra ʙa peş raftani qismathoji respuʙlikoni jordam doda, 50 aeroplani respuʙlikoni dar rajoni Singra çojistodi əosihoro ʙa taki ʙomʙa giriftast. Çavqijati digari aeroplanhoji respuʙlikoni dar rajoni Sijera Palomera ʙo eskadriljaji aeroplanhoji vaznini ʙomʙaciji əosiho, ki onho ʙo hamrohi aeroplanhoji qirandozi tezgard rafta istoda ʙudin, zaftuzanam kardast. Dar vaqti zaftuzanam jak aeroplani ʙomʙaciji semotoriji əosiho zada qaltonda şudast, du aeroplani digari ʙomʙaciji haminxel şakl doştagi, az əoqiʙaş dud sar doda pinhon şudast.

Ba ʙazahoji xud ʙoz gaşta omada istoda, aeroplanhoji respuʙlikoni ʙoz jak eskadriljaji aeroplanhoji əosihoro didin, ki on az ʙo aviatsijaji respuʙlikoni zaftuzanam kardan rū gardonda, pinhon şudast.

26-umi janvar dar soəati 12 va 40 minuta aviatsijaji əosiho polki El Grao va şahri Valensijaro ʙa taki ʙomʙa giriftast. 125 odam kuşta şuda, 208 odam jarador şudast. Dar ʙajni kuşta şudagiho—kapitani paroxodi inglisi «Dauer Kasl» Arnold Kron hast.

◆

Şūriş dar ʙajni askarhoji əosiho

PARIƵ, 27 (TASS). Agentstvoji Espan maəlumot medihad, ki az rūji suxanhoji çavqijathoji ʙisjori gurezahoji az lageri əosihoji Ispanija omadagi, dar Saragosa 4-umi janvar dar ʙajni askarhoji əosiho şūriş rūj dodast. Polki 17-umi pijodagardi Aragonija şūriş kardast, ki dar kazarmahoji on zaftuzanami haqiqi guzaştast. Dar natiçaji in zaftuzanam jakcand odam kuşta şuda va odami ʙisjore jarador şudast. Şūriş paxş karda şudast. Qismgirandahoji on paronda şudin. Dar ʙajni paronda şudagiho—se kapitan, cor lejtenant va dah soldat hast.

STAXANŪVCIHO VOÇIBIJATHOJI NAV QABUL KARDAND

SAMARQAND. Ba nazdiki, dar sinoji klubi kolxozi nomi Kaganovic ʙo qismgirii 110 nafar rajis, ʙrigadir, zvenovod va staxanūvcihoji kolxozho plenumi selsoveti Tajloq şuda guzaşt.

Plenum dokladi rafiq Segunojūv dar ʙorajaniji kolxozcihoji staxanūvi kardagiro kor karda ʙaromada, ʙa maqsadi tamomi kor ʙa ʙahor tajjor şudan ʙa avç darovarda, ʙahoro ʙo peşravihoi pajvos giriftan, jak cand voçiʙijathoro ʙa xud qaʙul kard. Baroʙari hamin, kolxozho ʙaroji hosili ʙalandi paxtaji soli 1938-um, jakdigarro ʙa corjakgiriji sotsialisti çeq zadand.

Kolxozcihoji staxanūvciji kolxozi «Jakumi Maj» ʙa muzokira ʙaromada, usuli kori staxanūvi va ʙi tariq sohiʙi hosilloti ʙalandi paxta şudagiji xudro mustahkam karda, ʙaroji az har gektar zamar ʙa soli guzaşta 10 tsentneri zijod paxta supurdan, vaədaji xudro dodand.

Kolxozi «Jangi Qil Osod» soli guzaşta az har gektari zamini xud 25 tsentneri paxta supurdagijast. Rajisi in kolxoz ʙa muzokira ʙaromada, ʙaroji az har gektar 35 tsentneri paxta supurdan vaəda dod.

Brigadirhoji kolxozhoji nomi Kalinin (Bolta Çiʙamūv) va «Jakumi Maj» (Hevis Qodirūv) ʙaroji az har gektar 50 tsentneri paxta dodan, vaəda doda, ʙrigadahoji digar kolxozhoro ʙa corjakgiri çeq zadand.

Brigadiri ʙehtarini kolxozi nomi Kaganovic **Uriel Şimmunūv** ʙaroji az har gektar 60 tsentneri paxta supurdan ʙa xud voçiʙijat qaʙul karda, ʙrigadahoji kolxozhoji selsovetro ʙa corjakgiri çeq zad. Çeqzaniji Şimunūvro qismgirandahoji plenum ʙo garsakzaniho qaʙul kardand.

Selsoveti Tajloq ʙaroji az har gektar 35 tsentneri paxta supurdan, selsoveti Jangijūlro ʙa corjakgiriji sotsialisti çeq zad.

Ƣajr az in, plenum masalaji ʙegoviji kolxozcihoro nest kardan va tamomi kolxozcihoro az ucastoki nazdihavligi taəmin kardanro sançida, ʙaroji to 22-umi janvar zamini nazdihavlinok va to 1-umi avgust govdor kardani hamaji kolxozcihoro qaror qaʙul kard.

B. Jishoqūv.

* * *

BA KORAMI BAHORI BOJAD HAMA CIZ TAJOR BOŞAD

QARADARJO. Tajorigariji ʙa kiştkori ʙahori dida istodagiji kolxozi «Mihnat» noqanoatʙaxş meʙoşad. Korhoji zaruri ki ʙojad dar hamin rūzho içro karda şavad, soqit monda şuda istodast. Baroji in jak cand faktu dastahoro nişon dodan darkorast.

Uruqi korami gandumi ʙahori hanūz tajor karda naşudast. Rajisi kolxozi mazkur Aronūv ʙaroji uruqi koramro tajor karda mondan xelo susti karda istodast.

Kori udoʙrenihoji mineralikaşoni va poruhoro ʙa sari majdonho ʙurovardan taşkil doda naşudast. To alvaqt faqat nispi udoʙrenihoji mineraliro ʙa kolxoz ovarda şudagijast. Plani jaxosdihi içro karda naşudast. Ba 20 gektar zamin jaxoʙ doda şudagijastu xalos.

Bo inxel tajorigariji noqanoatʙaxş ʙa ʙahor pajvos ʙaromadan mumkin nest.

M. Jusupūv.

* * *

Komisija taəin kardem gufta xotirçamə şudin

KARMINA. Baroji hamaji kolxozcihoji Ūzʙekistonro govdor va ucastoki nazdihavlinok kardan, TsK VKP(ʙ) va SNK SSSR qarori maxsus ʙurovardagi meʙoşand. Muvofiqi suporişi rafiq Stalin dar mohi dekaʙr sovetskiji respuʙlikoniji kolxozcihoji staxanūvci in masalaro sançida, qarori ʙaçosozihoji darkori qaʙul kard. Muvofiqi qaror va muroçiatnomaji sovetnami mo voçişem, ki to 1-umi fevrali hamin sol ʙa hama kolxozcihoji Ūzʙekiston ucastoki nazdihavligi doda, to 1-umi dekaʙr ʙegoviji kolxozcihoro mutlaq ʙarham zanem.

Baroji in vazifaro içro kardan, mo imkonijathoji naqz dorem. Taşkilothoji rajoni va pravlenihoji kolxozho voçisand, ki in qarori ahmijati sijosi doştagiro ʙolşevikona ʙa əamal ʙurorand.

Baroji hamaji kolxozcihoro govdor kardan pravleniji kolxozi «Mevaji Oktjaʙr» hozir harakat karda istodast. Az 92 xoçagiji kolxoz 75-taş govdorast. Baroji 17 xoçagiji mondagiro govdor kardan, corahoji əamali dida şuda istodast. Ba holati Rajzemvod 30 sar modagov girifta, az on 17-taşro ʙa kolxozcihoji ʙegov doda meşavad.

Lekin dar xususi ʙa kolxozciho ucastoki nazdihavligi dodan, dar inço ahvol naqz nest. To ʙa alvaqt dar in xusus kori əamali karda naşudast. Holo hami 32 xoçagi ucastoki nazdihavligi nadorad. Jak cand rūz peş pravleniji kolxoz ʙaroji ʙa kolxozciho ucastoki nazdihavligi dodan komisija taəin karda ʙud.

On komisija to alvaqt jagon kor nakardast. Pravleniji kolxoz ʙoşad, komisija taəin kardagijem gufta xotirçamə şudast. In umedro ʙa komisija monda, suporişi muhimi partija hukumatro içro nakardan çinojat meʙoşad. Pravleniji kolxozi «Mevaji Oktjaʙr» (Çūrajūv, Iljovujūv) va Rajzemvodu MTS-i dujumi Karmina voçisand, ki dar mudati nazdik ʙa kolxozciho ucastoki nazdihavligi çudo kunand.

B. S. Ş.

Natiçaji aəloji harakati staxanūvi

BUXORO. Dar natiçaji ʙa vuçud omadani harakati aəloji staxanūvi, faʙrikaji dūzandagiji «Partsjezdi 16-um», con digar navahoji xoçagiji mamlakati purzafari mo peşravi va muvafaqijati ʙuzurgro sohiʙ şudagijast.

Dar faʙrikaji mazkur harakati staxanūvi naqz ʙa avç darovarda şudagijast. Dar sari soli 1936-um dar inço faqat 7 nafar staxanūvci mavçud ʙud, lekin hozir şumoriji staxanūvciho ʙa 510 nafar va udarnikho ʙa 166 nafar rasidagijast. **Kazakovskij, Pinhosūv, Xoliqūva, Hajimūva, Bodijūv** va digarho staxanūvcihoji ʙehtarin hisoʙ meʙoşand, ki onho normaji xudro to 839 protsent içro karda, har mah to 600 sūm haqi kori megirand.

Dar soli guzaşta dar faʙrika candin sorho 10—15-rūzaji staxanūvi, vaxtaji nomi Orçonikidze va dekadaji staliniji rekordhoji staxanūvi ʙo faʙolijat guzaronda şuda ʙudand, ki onho harakati staxanūviro ʙoz ham ʙa avç darovarda, hosili mihnatro xelo ʙaland ʙardoştand. Dar natiça faʙrikaji «Partsjezdi 16-um» dar mudati jak sol ʙaçoji 13 millionu 809 hazor sūm ʙa maʙlaqi 14 millionu 367 hazoru 900 sūm produktsija ʙurovarda, plani solonaro ʙa 104 protsent içro kard.

Lekin haminro guftan lozimast, ki sifati produktsijaji ʙurovardagiji faʙrika candon naqz nest. 4,6 protsenti on az sorthoji 2—3—4-um meʙoşad. Ba çavoʙi in staxanūvciho va udarnikhoji ʙehtarin vaəda dodand, ki kamʙudihoji dar ʙoʙati sifati produktsija mavçud ʙudagiro ʙartaraf karda, dar soli avali pançsolaji sejum ʙoz ham naqztar kor karda, produktsijaji xuşsifat dihand.

Agarcande faʙrika dar soli guzaşta ʙa sumaji 4 millionu 121 hazor sūm fojda karda ʙoşad, lekin direktsija dar ʙoʙati ʙehtar kardani hajoti staxanūvcihoju raʙocihо jagon coraji əamali nadidast. Baroji onho jagon manzilçoj andoxta naşudast. Çojxonaji surx va kluʙi faʙrika az saʙaʙi sust kor kardan mihnatkaşhoro qanoəatʙaxş karda nametavonad.

Direktsija va taşkilothoji çaməijatiji faʙrikaji «Partsjezdi 16-um» lozimand, ki ʙisjortar dar ʙoʙati sifati produktsija diqat monda, ʙaroʙari in ʙaroji ʙehtar kardani hajoti raʙociho qamxūriji lojiqanda kunand. **J. S.**

Misolhoji hosili ʙalandi mihnat

CIRCIQSTROJ, (ŪzTAG). Baroji ʙajroqi dastguzari ucastoki gūştin ʙurdan, staxanūvcihoji korxonahoji avto-remonti va garazi Circiqtrans namunahoji kori staxanūviro nişon doda istodin.

Qismgirandaji corjakgiri tokar—xarotci rafiq Berestok cunin megūjad:

— Man ʙa faqat ʙaroji tsexi xud, ʙalke dar tamomi tsexho cixel ʙaland kardani hosili mihnat xelo vaqt ūjlaju xijol mekardam... va dar oxir ʙa stanok jak asʙoʙi muvofiq soxtam, ki on kamʙudiro ʙartaraf kard. Peş man dar mudati 8 soat 30 dona volt va gajka metaroşidam, amo hozir 180 dona tajor mekunam. Bo jordami hamin man normaro dar mahi dekaʙri soli guzaşta ʙa 160 protsent va dar 15 rūzi mohi janvari hamin sol ʙa 335 protsent içro kardam.

Tokar rafiqa **Maşkūva**, ū ki xelo vaqt normaji xudro içro namekard, aknun dar asosi mihnatro durust taşkil dodan, normaro ʙa hisoʙi mijona ʙa 176 protsent içro karda istodast.

Temurciji staxanūvci **Semenūv** normaro ʙa 191 protsent, elektrosvarşcik **Dementjev**, tokar **Belousūv** va digarho normaji sutkagiro ʙa 170—200 protsent içro karda istodin.

Dar surat: tarʙijagirandahoji detsadi 19-umi rajoni Stalini Toşkand Pakanajūva, Sulajmonūva va Şimeunūva saʙaq xonda istodin.

Foto Şeveljūv.

KOMITETHOJI GUZARHO BA KORI BARHAM ZADAN BESAVODI DIQAT NAMONDA ISTODIN

MARƢELON. Dar xususi az ʙajni əomaji mihnatkaşho ʙesavodiro ʙarham zadan, partijaji komunisti va hukumati soveti qaror ʙurovardagijand. Baroji in puli ʙisjore xaroçot karda şuda istodast. Afsūs, ki ʙeştarini korkunhoji rahʙarikunanda dar çojho kori ʙarham zadani ʙesavodiro ʙo harakathoji zūr sar karda, onro to ʙa oxir namerasonand. Beştarini pulhoji ʙa in kor sarf karda meşudagi natiçahoji naqz nadoda istodast. Jak cand fakthoji dar ruxsati mo ʙudagiro nişon doda meguzarem.

Baroji az ʙajni əomaji mihnatkaşi şahri Marƣelon ʙesavodiro ʙarham zadan, gorONO dar korxonaho, zavodu faʙrikaho, mahalaho va kolxozho 100 sinfi ʙesavodiro ʙarham mezadagi va 68 sinfi calasavodhoro savodnok mekardagi taşkil dodagijast. In sinfho 2650 odami ʙesavod va 1836 odami calasavodro dar ʙari xud giriftagijand. Baroji in muəalimho va cizhoji darkori çudo karda şudagijand.

Rahʙarhoji zavodu faʙrikaho, korxonaju kolxozho va komitethoji guzar in imkonijathoro ʙa daraçaji darkori fojda ʙurda istodin-mi? Albata ne. Ahvoli ʙeştarini sinfhoji mavçud ʙudagi ʙad meʙoşad. Hato dar ʙaəze guzarho sinfhoji taşkil doda şudagi xud az xud xoʙ rafta mondagijand. Gunonci: dar guzari «Itifoq» sinf, dar guzari «Frunze» du dar guzari «Maorif» se sinf jak moh ʙoz kor nakarda istodast. A kor inspektori gorONO Gazimūv ʙar nadorad.

Dar natiça ʙajni 4 mohi taəlim 2650 odami ʙesavod faqat 423 od calasavod şuda va az 1836 od calasavod 219 odam savodnok şu gijast. In ahvol toqatnoovar me şad. GorONO ʙojad ʙa kori makt hoji taşkil doda şudagi nazoratro kunad. Va ʙaroji dar mohhoji naz az ʙajni əoma ʙesavodiro mutl ʙarham zadan kori əamali ʙarad.

N. Fatohūv.

*

ŞAHRISABZ. Dar guzari 4-u Şahrisaʙz 4 sinfi nest kardani ʙe vodi taşkil doda şudagijast. Dar sinfho ʙojad 125 odam taəlim gir amo dar haqiqat 50 odam dav karda istodast. Nişon doda guza darkorast, ki dar in guzar 125 od ʙesavod naʙuda, ʙalke şumoriji savodho az in ham zijodtarast. mitet va aktivhoji guzar ʙa in mijat nadoda istodin. Onho ʙand, ki rūjxati odamhoji ʙesav calasavodro əaniq karda, ʙaroji maji onhoro ʙa maktaʙho çalʙ dan şarojiti darkori ʙunjod nand.

Ş. Dovidūv.

Kori namunaviji komiteti guzar

TOŞKAND. Dar mahalaji «Komunaji» rajoni Oktjaʙr 2 sinfi ʙesavodiro ʙarham mezadagi taşkil doda şudagijast. Mihnatkaşhoji mahala ʙaroji ʙa tezi ʙesavodiji xudro ʙarham zadan harakat karda istodin.

Komiteti guzar ʙaroji talaʙi əomaro qanoəatʙaxş kardan, iştiroki horo ʙa daraçaji ʙaland ʙardoşt şarojit ʙunjod kardagijast. Cun ci jak sinfi onro dar xonaji xud digaraşro dar jak xonaji vaseəi raji komitet taşkil doda, ʙa onho harçihat jordam rasonda istodast.

Az peşraviho xotirçamə şudan mumkin nest

KATAQŪRƢON. Kolxozi «Komuna» plani solonaji paxtasuporiro ʙa 105 protsent içro kardagijast. Ba gosudarstvo 24 hazor kilogram paxta supurda şudagi meʙoşad. Zvenoji jakumi kolxoz (zvenovodaş Binjomin Jūnojūv) planro ʙa 130 protsent içro kardagijast.

Lekin nişon doda guzaştan zarurast, ki pravleniji kolxozi mazkur «plani solonaji paxtaro içro kardem», —gufta xotirçamə şuda mondast. Va kolxoz ʙa ʙahor xelo sust tajori dida istodast.

To alvaqt faqat 3 tona udoʙr ji minerali ovarda, 665 metr çū toza karda şudagijast. Faqat 50 p tsenti zaminhoji dar ʙahor kor karda meşudagiro ronda şudagi ʙoşad.

Muvofiqi taklifi ustodhoji pa kor zaminhoro ronda, udoʙreni ʙa sari majdonho ʙurovardan çū ro toza kardan darkorast, ki in g viji hosiloti ʙalandast.

R. Matalūv,
Z. Hijojūv.

KAMBUDIHORO BA TEZI BARTARAF KARDA ŞAVA

QŪQOND. Clenhoji arteli trikotazʙuroriji «Krasnij trikotaz» ʙa harakati taərifzeʙi staxanūvi hamroh şuda kor kardan xohişi kalon dorand. Amo pravleni va taşkilothoji çaməijatiji arteli mazkur ʙa mihnati dilsofonaji clenho ʙahoji lojiqanda nadoda, corjakgiriji sotsialistiro ʙa avç nadarovarda istodin. Dar vaqthoji oxir intizomi mihnat xelo sust şudagijast. Agarcande ʙa maqsadi clenhoji artelro ʙo texnika silohpūş kardan az 3 grupa iʙorat maktaʙi taəlimoti texniki kuşoda şuda ʙoşad, amo on kor nakarda istodast.

Ba in korhoji muhim taşkilothoji profsojuzi va komsomoliji in artel jordami əamali nadoda istodin.

Ƣajr az in, arteli «Krasnij triko az energija mukamal taəmin şudagi nest, ki ʙa in kor pravle artel jagon coraji əamali nadidast.

Dar natiçaji hamaji hamin mazkur plani soli guzaştaro ʙa 57,3 protsent içro kardagij xalos, ki in kamʙudiji kaloni toq noovar meʙoşad, va in diqati rahoji daxldorro talaʙ mekunad.

Pravleniji arteli «Krasnij triko va taşkilothoji çaməijatiji in a lozimand, ki kamʙudihoji soli guz taro ʙa tezi ʙartaraf karda, dar ni clenho corjakgiriji sotsialist harakati staxanūviro ʙa avç da varda, az sari soli 1938-um ga ʙa dast darorand. Va ʙaroji iç plan gūştin ʙarand.

N.

KURSI MUXTASARI TAARIXI SSSR*)

14. Temurlang va aftodani Ūrdaji Tiloji

Temurlang. Dar haman vaqte ki knjazestvoji çavoni Moskva dar zeri hukumati jak knjaz jakçoja şuda, taraqi kardaju ʙoquvat şuda istoda ʙud, gosudarstvoji kūhnaji Cingizxon ohista-ohista sust meşud. Xitoj az zeri hukumati mongolho ozod şud. Xudi gosudarstvoji mongoli to rafta ʙisjortar majda meşud. Faqat har sari candgoh dar ʙajni mongolho xonhoji çadogonaji musaxxarkunanda pajdo meşudand. Jake az haminxel musaxxarkunandaho Temurlang ʙud.

Temurlang dar soli 1336 dar Azijoji Mijona tavalud şudagijast. Dar vaqte ki ū kalon şud, sardori şajkaji pahlavonho şud va goh dar peşi jak hokim, goh dar peşi digaraş xizmat mekard. Temurlang avalin dar vaqti ʙor kardani şūrişi xalqi dar şahri Samarqand (Azijoji Mijona) ʙaromad kard. Az şūriş kardagiho ʙerahmona intiqom girifta, Temurlang ʙaəd az andak vaqt xudro xon—hokim eəlon kard va Samarqandro pojtaxti xud kard.

Temurlang jak qator gosudarstvohoji hamsojaro musaxxar kard. Ū dar soli 1380 Tūxtamişi xoni Ūrdaji Tilojiro toru-mor kard va ʙo hamin ʙa Moskva ʙaroji az zulmi totorho teztar ozod şudan madad rasond. Knjazhoji Maskovi az sust şudani Ūrda fojda ʙurdand va quvathoji xudro ʙa muqoʙili Litva va Polşa ravona kardand. Temurlang dar oxiri asri XIV pojtaxti Gruzija—Tiflisiro zaʙt kard va podşohi Gruzijaro ʙa asiri girift.

Temurlang ʙadxaşm va ʙerahm ʙud. Baəd az jak şahrro giriftan, ū 4 hazor odamro zinda gūr karda ʙud. Dar vaqti şahri digarro giriftan, ū ʙa çanginhoji xud farmon dod, ki 70 hazor kalaji sokinhoro ʙa peşi ū ovarda, az on monora sozand.

Temurlang kadom mamlakatero ki mutee mekard, az hamaço hukmronhoji ustodi ʙehtarinro ʙa Azijoji Mijona meovard. Ba Samarqandi pojtaxti xud, ki dar ʙoʙati zinat dodani on ū xelo qamxūri mekard, to 150 hazor haminxel ustod ovarda ʙud. Temurlang dar şahr va az şahr ʙerun ʙisjor arkho soxtagijast. Devorhoji onho ʙo rasmhoji nafisi huçumhoji çangini ūro tasvir mekardagi, zinat doda şuda ʙudand. Maçiti dar Samarqand ʙudagiji Temurlang kasro ʙo şavkat va xuşrūjiji xud to ʙa alvaqt dar hajrat memonad.

Ūzʙakho dar Azijoji Mijona. Baəd az murdani Temurlang dar soli 1405 gosudarstvohoji ū musaxxar kardagi, ohista-ohista az sari nav mustaqil şudan giriftand.

Dar asri XV Azijoji Mijonaro ūzʙekhoji kūcmanciji peş dar zamini Qazoqistoni hozira zindagoni mekardagi, musaxxar kardand. Ūzʙekho dar Azijoji Mijona mustahkamçoj giriftand. Xonhoji ūzʙek sardori gosudarstvohoji Xorazm va Buxoro şudand.

IV

Ba vuçud omadani gosudarstvoji miliji rusi

15. Vaseəşaviji gosudarstvoji Maskovi dar vaqti Ivani III va oxir şudani zulmi totoriju-mongoli

Jak şudani Novgorod va az hukumati xoni totorho ozod şudani gosudarstvoji Maskva. Baroji az totorho va panhoji Litvaju Polşa gūştin giriftan, knjazhoji Moskva harakat mekardand, ki mulkhoji xudro vaseə kunand va hukumati xudro ʙa sari hamaji zaminhoji rus mustahkam kunand. Ivani III ana haminro ʙa dast darovard. Ū dar soli 1462 knjazi ʙuzurg şud. Amo ū hanuz dar zeri hukumati, agar halakaj sust şudagi ʙoşad ham, xoni Ūrdaji Tiloji ʙud. Ivan xonro fireʙ mekard, ʙa çonsupor ʙudani xud ʙa ū ʙovari medod, amo az tak ʙaroji quvat qun kardan va az muteəiji totorho xalos şudan harakat mekard. Ivani III knjazestvohoji Tver, Rjazan, va digari ʙa Moskva hamsoja ʙudagiro dar zeri hukumati xud jakçoja kard. Hamaji hamin knjazestvoho ʙaroji dar zeri hukumati jak knjaz jakçoja şudan muqoʙil ʙudand va ʙo totorho va Litva ʙa muqoʙili Moskva itifoq ʙastand. Amo Ivani III haminro ʙa dast darovard, ki gosudarstvoji Moskva dar vaqti ū gosudarstvoji jagonaji miliji ʙoquvati rusi şud. Faqat Novgorod alohida mond.

Dar oxiri asri XV Ivani III ʙa sari Novgorod ʙa çang raft. Bojarinhoji novgorodi ʙo Litva itifoq ʙastand. Amo in onhoro xalos nakard. Ivani III askarhoji novgorodiro zad va Novgorod ham qismi gosudarstvoji jagonaji rusi şud. Dar hamin vaqt Ūrdaji Tiloji ʙa se xoncigi: **Qazon, Astraxan** va **Krim** taqsim şud. Podşohati Siʙir dar rūdxonaji Irtiş az on çudo şud. Knjazhoji Moskva az in sūlakşaviji Ūrdaji Tiloji fojda kardand. Aknun gosudarstvoji mustahkamşudaji rus az Ūrdaji Tiloji nametarsidagi şud.

Ivani III momenti qulajro ʙarguzida, ʙa xoni Ūrdaji Tiloji eəlon kard, ki hukumati ūro dar ʙoloji Moskva ʙa əinovat namegirad. Ongoh xon ʙa sari Ivani III ʙa çang raft. Askarhoji duşmanho dar rūdxonaji Ugr vo xūrdand, amo jagontoji onho ʙaroji ʙa çangi qatəi doxil şudan jurak nakard. Onho haminxel cand mah rū ʙa rū istodand. Xunukihoji qatəi sar şudand. Xon ʙaroji ʙaəpho avqot nadoşt, ƣajr az in, ū dar hamin vaqt dar xususi oşūʙişhoji Ūrda maəlumot girift—va xon ʙoz gaşta ʙuromada raft. Ivani III ʙa hamin tariq «zafarjofta» şuda mond. In dar soli 1480 ʙud. Zulmi totoriju mongoliji az du sad sol zijod kaşol joftagi, hamin tariq tamom şud.

Baəd az andak vaqt Ūrda tamoman notavon va parokanda şud.

Çangi Ivani III ʙo Litva va Polşa. Dar soli 1500 dar ʙajni Ivan III va koroli Polşaju Litva çangi qavi sar şud. Askarhoji Polşa va Litva ʙa xok jakson şudand, va rahʙari asosiji onhoro askarhoji rus ʙa asiri giriftand. Korol ʙo nemetshoji ritsari peşi ʙalti itifoq ʙast. Nemetsho aval askarhoji Ivani III-ro zadand, amo ʙaəd az andak vaqt askarhoji ū ʙa huçum daromadand, nemetshoro toru-mor kardand va zaminhoji onhoro qorat kardand.

Çang ʙo 6 sola sulh şudan tamom şud. Zaminhoji az panhoji rus va ʙelorus çang karda giriftagiji Ivani III dar ixtijori ū mondand.

Dar vaqti Ivani III mulki gosudarstvoji rusi ʙa se ʙaroʙar zijod şud.

«Ivani III podşohi tamomi rus». Baəd az Vizantijaro dar soli 1453 giriftani turkho Ivani III podşohzani greki Sofija Paleologro ʙa zani girift.

Ivani III aknun man merosxūri imperatorhoji vizanti hastam meguft. Gerʙi qadimi vizanti (simurqi dukalagi)-ro Ivani III gerʙi gosudarstvoji Moskva kard. Ivan ʙa xud podşoh va «sultoni tamomi rus» nom mond.

Ivan Moskvaro ʙa zinati zūr dodan sar kard. Ū hunarmandho, texnikho va rasomhoji italjaniro az xoriça ʙa Moskva çeq zada ovard. Kremli xurdi Moskvaro Ivani III az nav soxta, ʙa kūşki kaloni sangini ʙinohoji az in peş dar Moskva dida naşuda doştagi gardond. Qalaəho va munorhoji Kreml, ki ʙo italjaniho soxta şuda ʙudand, hozir ham ajomi Ivani III-ro xud ʙa jod mesijorand.

Ivan dar arki Kreml tartiʙhoji ʙoşukūhi ʙaroji imperatorhoji grekiro çori kard.

Amo zūr şudani hukumati knjazi Moskva ʙa sari əomaji vaseəi dehqonho zūr kardani zulmi ʙojarhoro ʙa vuçud ovard.

16. Dar gosudarstvoji Moskva dar asri XV dehqonhoro cixel zulm mekardand

Barşcina va oʙrok. Dar hama ço dar knjazestvoji Moskva mulkhoji knjazho, ʙojarinho va monastirho mavçud ʙudand. Sohiʙzaminho ʙo əojila, xizmatgor va posʙoni xud az dehqonho çudo dar qurqoni tavoraji ʙaland girifta şudagi, zindagoni mekardand. Az hama tarafi havliji çanoʙho qişloqho pahn meşudand. Dehqonho dar xonacahoji pasti katakmonandi pol, tareza va dudkaş nadoştagi zindagoni mekardand. Zaminro dehqonho ʙo omoci cūʙi merondand.

Dehqonho zamini çanoʙro merondand, qalaji çanoʙro kūfta ord mekardand, ʙedaro darav karda, ʙa qūrqoni çanoʙ mekaşondand, ʙaroji xūçajin saroj, ʙinohoji kalon, kūprukho mesoxtand, havzho va cuqurího mekoftand.

Amo hamaji hamin ʙa knjazho, ʙojarinho va monastirho kam menamojid. Ba onho menamojid, ki dehqonho hanuz zamini ʙisjorro ʙaroji xud korida, amo ʙaroji xūçajin kam mekorida ʙoşand. Sohiʙzaminho qismi ucastokhoji zamini dehqonho ʙaroji xudaşon kor karda meʙuromadagiro zada megiriftagi şudand. Onho talaʙ mekardand, ki dehqonho dar zamini korami xūçajin ʙoz ʙisjortar kor kunand. Hamaji hamin korho **ʙarşcina** nom doşt.

Ƣajr az ʙarşcina, dehqonho ʙa xūçajinhoji xud ʙoz produktsijahoji xoçagiji xud: qala, corvo, murq, tuxm, şir, ravqan va digaraşro medodand. In oʙrok nom doşt. Kase ki az dehqonho ʙarşcina jo oʙrokro içro namekard, ūro xūçajinho ʙerahmona çazo medodand: ʙo kaltak murdavor mezadand, ʙa tjurma mexoʙondand.

Ba zamin mustahkam kardani dehqonho. Dehqon az xūçajini xud rafta metavonist, amo ʙojad havliji xudro ʙo əimorathojaş ʙa ū memond va hamaji qarzhoro, ki onho kam naʙudand, ʙa ū medod. Ba dehqon xūçajini digarro koftan lozim meomad, ki on xūçajin ūro ʙa zamini xud monad. Dar xūçajini nav ham, monandi xūçajini kūhna, xudi hamin şarthoji az zamin fojdaʙari ʙudand. Dehqon az in ʙandagi ƣajr az faqat ʙa zamini xūçajin nadoştagi gurez ʙa jagon ço rafta nametavonist. A inxel zaminhoji ozod to rafta şuda istoda ʙudand.

Ba sohiʙzaminho dar har xostanaşon az peşi onho ʙuroma raftani dehqonho ʙe fojda ʙud. jarinho va monastirho ʙa dehqon faqat ʙaəd az tamom şudani hama korhoji toʙistoni ʙa peşi sohiʙzam hoji digar raftanro ruxsat medo şudand. Ivani III dar soli 1497 nune ʙurovard, ki az rūji on deh faqat dar oxiri tiramoh, dar rūzi jev, az peşi jak xūçajin ʙa peşi garaş rafta metavonist.

Ba zamini xūçajin mustahkam dani dehqonho hamin tariq zūr Çanoʙ huquq doşt, ki dehqonhoji ro sud kunad va ʙaroji itoəat na dan ʙo kaltak zanad.

Ƣajr az mulkhoji ʙojari va nastiri dar vaqti Ivani III mulk pomeşcikhoji dvorjani az odam harʙiji xizmatkarda, az xizmatg knjazi va ʙojari ʙuromadagi, şudand. Baroji dar huçumhoji qism giriftan va ʙaroji sarhad posʙoni kardan, onho az knjazho şakli zamin va dehqonhoji dar zaminho zindagoni mekardagi, megiriftand. Az hamin zaminho ʙo dehqonho va odamhoji ʙa pomeşcik mutee ʙudagi kor meşudand, pomeşcik ʙojad xud va əojilaji xudro guzaronad xud asʙoʙi harʙi va əasp gir şumoraji muəajani çanginhoro ʙa çumi çangi ʙurorad.

Knjaz xizmatkardahoro dar hoji ʙo onho zeri dast şudagi, medod. Haminxel zaminho az saʙaʙ pomestje va sohiʙhoji pomeşcik nom doştand. Bojarho şand zamini az padar va farzand ros memondagiro sohiʙi va mulkhoji onho votcina, na» nom doştand.

(Davom dorad).

---

*) [illegible]

Redaktori çavoʙgar M. AMIN
Upolūzglavlit № Ja—613
Toşkand. Uzpoligrafkom